

Méontologie - věda o ne-jsoucím

Zdánlivě protismyslný název filosofické disciplíny („vědy“) o ne-jsoucím resp. o „nejsoucnech“ lze vysvětlit tím, že málo dbáme na jednou už zaběhaná pojmenování. Tak kupříkladu o tom, co kdysi bylo aktuální, ale od té doby už pominulo a stalo se minulostí, mluvíme (a bohužel i myslíme) tak, jako by šlo o právě aktuální skutečnost, zatímco však dobře víme, že to aktuální skutečností už kratší nebo delší dobu není. To sice vypadá dost triviálně, když na to upozorňujeme, ale má to své velmi závažné důsledky třeba v pojetí dějin. Určitá dějinná událost nemůže být vlastně nikdy redukována jen na to, co se fakticky stalo, ale náležité pochopení takové události musí vždycky počítat s tím, že v té době, kdy se ona událost právě odehrávala (děla, probíhala), se stalo mnoho věcí, které se mohly stát i jinak nebo vůbec nestat, a naopak se nestalo mnoho „věcí“, které se poměrně snadno stát mohly, ale přece jen nestaly. Tuto stránku dějin nebereme obvykle dost vážně, ale naopak s ní počítáme, když jde o posuzování konkrétní odpovědnosti určitých lidí za to, co se stalo nebo nestalo. Za zvláštní pozornost stojí např. rozhodování a jednání vysokých politických nebo vojenských činitelů v krajně napjatých a rozporuplných situacích (čímž vůbec nechci říci, že to nemá důležitost pro každou situaci a pro každého jednotlivce). Sama „odpovědnost“ by ztratila smysl, kdybychom vyloučili „ne-jsoucí“.

(Písek, 160804-1.)